

LBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Apocalipse apocrife ale Noului Testament /

trad. și îngrijire ed. de Gheorghe Fedorovici și Monica Medeleanu. –

Ed. a 4-a – București: Herald, 2025

Conține bibliografie. – Index

ISBN 978-630-336-133-8

I. Fedorovici, Gheorghe (trad.) (ed.)

II. Medeleanu, Monica (trad.) (ed.)

2

Pentru noutăți și comenzi:

www.edituraherald.ro

office@edituraherald.ro

Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61

Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60

Mob: 0744.888.388, 0771.664.320

M.R. James – *Texts and Studies*, II 3 și *The Apocryphal New Testament*, Oxford, 1924

J. Armitage Robinson – *Apocalipsa lui Petru*, *Cambridge Texts and Studies*

Pentru traducerea textelor *Apocalipsa Fecioarei* și *Apocalipsa lui Zedra* au fost consultate lucrările *Apocryphal New Testament* a lui Alexander Walker și variantele lui Andrew Rutherford (*Ante-Nicene Fathers*, vol. IX), bazate pe textele publicate de M.R. James în *Texts and Studies*, II 3.

Apocalipse apocrife ale Noului Testament

Traducerea textelor și îngrijire ediție:

GHEORGHE FEDOROVICI

Apocalipsa lui Moise

Apocalipsa lui Ezdra

Apocalipsa lui Pavel

Revelația lui Ioan Teologul

MONICA MEDELEANU

Adormirea Maicii Domnului

Apocalipsa lui Petru

Apocalipsa Fecioarei

Apocalipsa lui Zedra

EDITURA HERALD

București

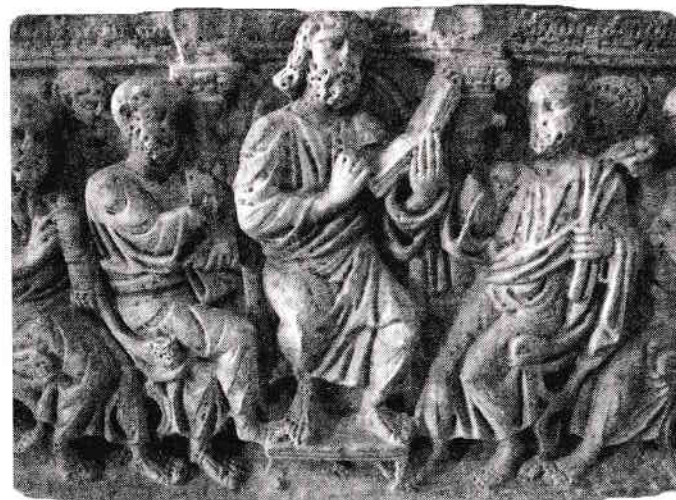

CUPRINS

Notă asupra ediției	5	APOCALIPSA LUI PETRU	163
Cuvânt-înainte	7	Notă introductivă	165
Bibliografie selectivă	17	Fragmente din Apocalipsa lui Petru	177
APOCALIPSA LUI MOISE	19	APOCALIPSA FECIOAREI	179
Notă introductivă	21	Notă introductivă	181
APOCALIPSA LUI EZDRA	47	APOCALIPSA MAICII SFINTE A DOMNULUI DESPRE PEDEPSE	183
Notă introductivă	49		
APOCALIPSA LUI PAVEL	65	APOCALIPSA LUI ZEDRA	199
Notă introductivă	67	Notă introductivă	201
REVELAȚIA LUI IOAN TEOLOGUL	97		
Notă introductivă	99	Bibliografie selectivă	213
Nota lui Tischendorf	115	Index general	215
ADORMIREA MAICII DOMNULUI	119		
Notă introductivă	121		
I. Cartea lui Ioan despre Adormirea Mariei	123		
II. Despre adormirea binecuvântatei Fecioare Maria	139		
III. Adormirea Fecioarei Maria	151		

manuscrite vieneză din secolul al XIII-lea, respectiv al XIV-lea; și D – un manuscris milanez de prin secolul al XI-lea.

Adam, aflat pe patul de moarte, îi cere Evei să-i aducă pe copiii lor și să le istorisească despre păcatul original. Înainte de Cădere, ei doi locuiau în Paradis, care se afla în al treilea Cer. Eva povestește cum șarpele a venit la ea, în timp ce îngerii lor păzitori se aflau în cel mai înalt Cer, pentru a-l proslăvi pe Dumnezeu. Satana a convins-o să mănânce din fructele pomului interzis; la rândul ei, l-a îndemnat pe Adam să păcătuiască în același fel. Consecința actului lor necugetat a fost pierderea cinstei și purității originare cu care Dumnezeu i-a înzestrat la creația lumii. Drept pedeapsă pentru fapta lor, Dumnezeu îi alungă din Paradis, trimițându-i pe Pământ. Cu toate acestea, lui Adam i se făgăduiește – dacă viața lui pe pământ va fi bună și dreaptă –, învierea în cel de-al treilea Cer, unde el va putea din nou să se înfrupte din roadele Copacului Vieții și să trăiască veșnic.

Povestirea vieții lui Adam și a Evei, cei dintâi făcuți, dezvăluită de Dumnezeu robului Său Moise prin arhanghelul Mihail, atunci când Moise a primit din mâna Domnului Tablele Legii legământului.

CAPITOLUL 1

Iată așadar cele petrecute cu Adam și Eva. După ce au fost izgoniți din rai, Adam a luat-o pe Eva, soția sa, și au mers spre răsărit, unde au rămas vreme de optsprezece ani și două luni; iar Eva a rămas grea și a născut doi fii, pe Diafot, numit și Cain, și pe Amilab¹, care se mai chema și Abel.

CAPITOLUL 2

Iar după aceasta, Adam și Eva rămăseseră doar ei doi; și, pregătindu-se ei de culcare, Eva îi spuse lui Adam, dom-

¹ Manuscrisele indică o mare varietate de nume.

manuscrite vieneze din secolul al XIII-lea, respectiv al XIV-lea; și D – un manuscris milanez de prin secolul al XI-lea.

Adam, aflat pe patul de moarte, îi cere Evei să-i adune pe copiii lor și să le istorisească despre păcatul originar. Înainte de Cădere, ei doi locuiau în Paradis, care se afla în al treilea Cer. Eva povestește cum șarpele a venit la ea, în timp ce îngerii lor păzitori se aflau în cel mai înalt Cer, pentru a-l proslăvi pe Dumnezeu. Satana a convins-o să mănânce din fructele pomului interzis; la rândul ei, l-a îndemnat pe Adam să păcătuiască în același fel. Consecința actului lor necugetat a fost pierderea cinstei și purității originare cu care Dumnezeu i-a înzestrat la creația lumii. Drept pedeapsă pentru fapta lor, Dumnezeu îi alungă din Paradis, trimițându-i pe Pământ. Cu toate acestea, lui Adam i se făgăduiește – dacă viața lui pe pământ va fi bună și dreaptă –, învierea în cel de-al treilea Cer, unde el va putea din nou să se înfrupte din roadele Copacului Vieții și să trăiască veșnic.

Povestirea vieții lui Adam și a Evei, cei dintâi făcuți, dezvăluită de Dumnezeu robului Său Moise prin arhanghelul Mihail, atunci când Moise a primit din mâna Domnului Tablele Legii legământului.

CAPITOLUL 1

Iată așadar cele petrecute cu Adam și Eva. După ce au fost izgoniți din rai, Adam a luat-o pe Eva, soția sa, și au mers spre răsărit, unde au rămas vreme de optsprezece ani și două luni; iar Eva a rămas grea și a născut doi fii, pe Diafot, numit și Cain, și pe Amilab¹, care se mai chema și Abel.

CAPITOLUL 2

Iar după aceasta, Adam și Eva rămăseseră doar ei doi; și, pregătindu-se ei de culcare, Eva îi spuse lui Adam, dom-

¹ Manuscrisele indică o mare varietate de nume.

nul ei: „Stăpâne, în visul pe care l-am avut noaptea trecută am văzut sângele fiului meu Amilab, care se cheamă Abel, că se vărsa în gura fratelui său Cain, care îl bea cu nesăț și fără milă. Iar Abel se ruga de Cain să nu i-l bea pe tot, dar acesta nu voia să asculte și nu s-a lăsat până ce nu l-a sorbit până la picătura cea din urmă. Numai că sângele nu a voit să rămână în pânțele lui Cain, ci i-a țâșnit pe gură afară”. Atunci Adam a zis către Eva: „Să ne sculăm de-aici și să mergem să vedem ce s-a petrecut cu ei, ca nu cumva să fie supărați cu ceva de către vrăjmașul.”

CAPITOLUL 3

Și ducându-se, l-au aflat pe Abel omorât de mâna lui Cain, fratele său. Atunci Dumnezeu l-a chemat pe arhanghelul Mihail: „Spune-i lui Adam așa: «Taina pe care o știți nu are legătură cu fiul tău Cain, căci el este un fiu al mâniei. Ci tu să nu te întristezi, căci îți voi dăruia în schimb un alt fiu, care îți va descoperi ție toate lucrurile, așa cum și tu i le vei descoperi pe cele pe care le știți. Numai să nu-i spui lui nimic dinainte». Pe acestea le-a spus Dumnezeu îngerului Său; iar Adam a păstrat cuvântul în inima sa și tot astfel și Eva dimpreună cu el, fiind mâhniți pentru Abel, fiul lor.

CAPITOLUL 4

Iar după un timp Adam a cunoscut-o pe Eva, iar ea a rămas grea și l-a născut pe Set. Atunci Adam i-a spus Evei:

„Iată, avem un fiu în locul lui Abel cel înjunghiat de Cain; să aducem slavă și jertfă lui Dumnezeu pentru aceasta”.

CAPITOLUL 5

Și a avut¹ Adam treizeci de fii și treizeci de fice². Apoi a căzut bolnav și, strigând cu glas mare, a zis: „Să vină la mine toți fiii mei, ca să-i văd înainte de a muri”. Și i-au fost aduși cu toții, căci pământul era locuit în trei părți; și ei au intrat cu toții pe ușa casei lui pentru a se ruga lui Dumnezeu. Dar fiul său Set a zis: „Părinte Adam, care este pricina durerii tale?” Și el a răspuns: „Fiul meu, greu este necazul ce m-a cuprins”. Atunci l-au întrebat cu toții: „Care îți este necazul și suferința?”

CAPITOLUL 6

Iar Set i-a luat-o înainte și a zis: „Oare nu este din pricina fructelor din rai din care ai gustat, iar acum suferi de dorul lor? Dacă este așa, poruncește-mi și voi merge să ți le aduc. Căci îmi voi mânji capul și mă voi tângui și ruga, iar Domnul mă va asculta și va trimite pe îngerul Său, și eu ți le voi aduce ție³, iar supărările tale vor lua sfârșit”. Adam i-a zis: „Nu, fiul meu Set; ci suferința și necazul meu sunt

¹ Literal, „a făcut”.

² Un manuscris adaugă: „Și a trăit Adam 930 de ani. Iar când i-a sosit sfârșitul, a strigat” etc.

³ O altă versiune spune: „Și-mi va aduce de la tine pomul ce rodește milostivire – atunci necazul tău va pleca de la tine”.

de nevindecat”. Set l-a întrebat: „Dar cum se poate aceasta și care este pricina lor?”

CAPITOLUL 7

Adam începu deci să-l lămurească: „Atunci când Dumnezeu m-a făcut pe mine și pe maica ta pentru care mor eu acum, ne-a dăruit toți pomii din rai; însă dintr-unul singur ne-a poruncit să nu mâncăm, fiindcă din acela ni se va trage moartea. S-a întâmplat însă că a venit rândul îngerilor care-o păzeau pe maica ta să se suie la Tronul dumnezeiesc pentru a-l preaslăvi pe Dumnezeu; atunci vrăjmașul, văzând că lângă ea nu se afla nimeni, nici eu, nici sfinții îngeri, i-a întins ei din roadele pomului, iar ea a gustat, după care mi-a dat și mie să gust. Prin această mâncare l-am mâniat pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 8

Sculându-se din Tronul Său, Domnul a venit în rai și, strigând cu un glas înfricoșător, zicea: «Adame, unde ești? De ce te-ai ascuns de la fața Mea? Oare se va ascunde casa de cel care a ridicat-o?» Și a adăugat: «Fiindcă te-ai lepădat de legământul încheiat cu Mine, am adus asupra trupului tău șaptezeci de lovituri felurite¹. Suferința adusă de cea dintâi este a vederii; a celei de-a doua, a auzirii; și tot așa, una după alta, până când vei fi nimicuit cu totul»”.

¹ Sau „plăgi”.

CAPITOLUL 9

Astfel vorbi Adam către fiii săi, gemând și zicând: „Ce voi face? Căci sunt mult tulburat”. Eva plângea și ea, zicând: „Scoală-te, stăpâne Adame, dă-mi mie jumătate din suferința ta și lasă-mă să o port, căci prin mine au venit acestea asupra ta; din pricina mea ești acum cuprins de jale și mâhnire”. Dar Adam i-a spus Evei: „Ridică-te și du-te cu fiul nostru Set în preajma raiului și presărați țărână pe capetele voastre și plângeți, rugându-L pe Domnul să se milostivească de mine și să-l trimită pe îngerul Lui în rai și să-mi dea puțin mir din pomul din care curge acesta; pe acesta să mi-l aduceți și mă voi unge și mă voi odihni și-ți voi arăta chipul în care am fost înșelați atunci”.

CAPITOLUL 10

Deci Set și Eva se îndreptară către ținuturile raiului. Iar pe cale, au fost atacați de o fiară sălbatică, iar fiul ei se luptă cu aceasta. Atunci Eva a plâns, zicând: „Vai mie, vai mie; căci la Ziua de Apoi, toți cei care vor fi păcătuit mă vor blestema, ocărându-mă pentru că n-am păzit porunca lui Dumnezeu”. După care strigă la fiara aceea: „O, sălbăticiune rea, cum de nu te temi să te lupți împotriva chipului lui Dumnezeu? Cum de îndrăznești să-ți deschizi fălcile? Cum de ți-ai ascuțit colții împotriva noastră? Cum de ți-ai uitat starea, ca una ce trebuia să fii supusă chipului lui Dumnezeu?”

Însă fiara aceea răspunse, mugind:

CAPITOLUL 11

„O, Eva, nu împotriva noastră trebuie să-ți fie mustra-rea, și nici plânsul, ci împotriva ta însăși, căci tu te-ai făcut începutul sălbăticitirii firii. Cum de ți s-a deschis ție gura să mănânci din pomul din care Dumnezeu îți poruncise să nu mănânci? Aceasta este singura pricină pentru care firea întreagă s-a schimbat. Așa că nu știi dacă vei putea să înduri toate ocările pe care ți le putem aduce noi ție”.

CAPITOLUL 12

Atunci Set zise către fiara aceea: „Ba să-ți închizi gura și să nu mai spui un cuvânt, ci să fugi de la chipul lui Dumnezeu până la ziua Judecății”. Iar fiara i-a răspuns. „Set, iată că plec de la chipul lui Dumnezeu”. Așa că sălbăticiunea aceea fugi și se duse la bârlogul ei, lăsându-l pe Set rănit.

CAPITOLUL 13

Iar Set ajunse împreună cu Eva, maica lui, în preajma raiului; acolo au stat și au plâns, rugându-l pe Dumnezeu să-l trimită pe îngerul Său, pentru a le dăru¹ lor Mirul îndurării. Dumnezeu l-a trimis la ei pe arhanghelul Mihail, care le spuse acestea: „Set, omul lui Dumnezeu, nu te mai obosi cu rugăciunea pentru copacul izvorător de mir, ca să-l ungi pe părintele tău Adam; căci aceasta nu ți se va da ție acum, ci în zilele din urmă. Atunci se va scula tot trupul ieșit din Adam

¹ Literal „el va da”.

chiar în ziua aceea, iar aceștia vor fi un popor sfânt; atunci li se va dăru¹ lor desfătarea raiului, iar Dumnezeu va fi cu ei. Și nimeni nu va mai păcătu¹ împotriva Lui, fiindcă inima vicleană va fi scoasă de la ei și li se va da lor o inimă care va pricepe ce este binele și care nu se va mai închina decât lui Dumnezeu. Iar tu întoarce-te la tatăl tău, căci măsura vieții lui s-a împlinit, măsura fiind de trei zile.¹ Iar când va fi să-i iasă sufletul, îți va fi dat să cunoști ce cale înfricoșătoare are acesta de străbătut”.

CAPITOLUL 14

Sfârșind de spus acestea, îngerul plecă de la ei, iar Set și Eva se întoarseră la cortul în care se odihnea Adam. Adam i-a spus Evei: „Pentru ce ai adus acest necaz și o mânie atât de grozavă asupra noastră, mânie care este însăși moartea ce s-a înstăpânit asupra neamului nostru?” Apoi i-a cerut: „Cheamă-i pe toți copiii noștri și pe copiii lor și spune-le care a fost păcatul nostru”.

CAPITOLUL 15

Atunci Eva le-a spus: „Ascultați, voi toți copiii mei și copiii copiilor mei, vă voi spune cum am fost amăgiți de vrăjmașul nostru. Știți că, atunci când ni s-a încredințat grădina raiului, fiecare avea o țarină anume în grijă; eu mă îngrijeam de partea dinspre miazăzi și apus. Iar diavolul s-a

¹ O altă lectură ar fi: „căci zilele vieții lui s-au împlinit, așa că de-acum va mai trăi încă trei zile, apoi va muri”.

duș în țarina lui Adam, unde viețuiau jivinele de fel bărbătesc – fiindcă Dumnezeu împărțise fiarele după felul lor, dându-le pe cele bărbătești părintelui vostru, iar mie pe cele femeiești, încât fiecare se îngrijea de ale lui.

CAPITOLUL 16

Iar diavolul vorbi către șarpe, zicându-i: «Vino încoace, că-ți voi destăinui un lucru în care mi-ai putea fi de mare ajutor». Șarpele veni, iar diavolul îi spuse: «Am auzit că ești mai înțelept decât toate jivinele, așa că am venit să te cunosc;¹ și iată că găesc că te afli mai presus de toate fiarele, și că ele îți caută bunăvoința. Cu toate acestea, nu pricep cum poți să te supui cuiva care este mult sub agerimea ta. De ce să mănânci tu din roșcovele² pe care ți le dau Adam și soția lui, și nu din rodul raiului? Scoală-te și vino încoace și vom face ca Adam să fie izgonit din rai prin lucrarea femeii lui, tot așa cum și noi am fost alungați de-aici din pricina lui». Dar șarpele i-a răspuns: «Mă tem să-l mănii pe Domnul». Atunci diavolul i-a zis: «Cât despre asta, să nu ai nicio teamă; fă-te doar unealta mea, iar eu voi pune în gura ta un cuvânt cu care vei putea să-l înșeli pe Adam».

¹ Manuscrisul C spune: „Voi lua de la tine sfatul”. [C este manuscrisul vienez din secolul al XII-lea; vezi Tischendorf, *Apocalypses Apocryphae*, pp. xi–xii. (N. red.).]

² Se pare că este stabilit că *zizania* din greacă și *zarwdn* din arabă era totuna cu planta zizanie [*Lolium perenne* (N. red.)], însă, datorită asociațiilor ulterioare, este mai bine să păstrăm acest termen („roșcove”).

CAPITOLUL 17

Îndată se duse pe lângă zidurile raiului în ceasul în care îngerii se suie ca să-L preaslăvească pe Dumnezeu. Atunci Satana se arătă sub chipul unui înger al lui Dumnezeu, lăudându-l pe Dumnezeu în felul propriu îngerilor. Și, căutând la el prin crăpăturile zidului, l-am văzut ca pe un înger. Atunci el mi-a zis: «Tu ești Eva?» Iar eu i-am zis că da, eu sunt. Atunci el mi-a zis: «Ce faci tu aici, în grădina raiului?» Iar eu i-am spus: «Dumnezeu ne-a așezat aici, să o îngrijim și să ne hrănim din roadele ei». Dar diavolul mi-a răspuns prin gura șarpelui: «Așa este, numai că voi nu mâncați chiar din toți pomii». Însă eu i-am spus: «Sigur că mâncăm din toți, în afară de cel care se află în mijlocul raiului; din acela Dumnezeu ne-a poruncit să nu mâncăm, căci vom muri de moarte».

CAPITOLUL 18

Atunci șarpele mi-a zis: «Pe cât este de viu Dumnezeu, pe atât sunt eu de îndurerat pentru că sunteți ca niște necuvântătoare. Iată, nu vreau să fiți neștiutori față de aceasta, ci sculați-vă, veniți aici, ascultați-mă și mâncați, ca să vedeți cât de neprețuit este acest pom, după cum ne-a spus chiar El». Însă eu i-am răspuns că mă tem să nu-l mănii pe Dumnezeu. Dar el mi-a zis: «Să n-ai nicio frică; pentru că, îndată ce veți mânca, vi se vor deschide ochii și veți fi ca niște dumnezei, cunoscând ce este binele și ce este răul. Iar Dumnezeu, pentru că știe că veți fi ca El, de aceea se împotrivește și vă